

Posudek vedoucího diplomové práce

Student BcA. Tereza Drobná

Stropní osvětlení: Heritage

Světlo je věčný a do jisté míry i vděčným tématem mnoha designérů. V našich zeměpisných šířkách je tradičně návrh osvětlení spojováno se sklem, jehož zpracování má v naší zemi mnohasetletou tradici. Do jisté míry jsme si ji přivlastnili, i když za vznikem a vlivy ve sklářství mohou do velké míry cizinci. Každopádně z dnešního pohledu se jedná o jedno z netypičtějších a nejtradičtějších odvětví lehkého průmyslu u nás. Ani po staletí a přes velkou pestrost technologií a inovací, které se nevyhnuly ani tomuto oboru, je v podstatě stále postaven na velkém podílu nenahraditelné ruční práce a dodnes zaběhlém manufakturním systému. To platí pro foukané, lisované, ale i bižuterně zpracované sklo.

Tereza si pro svou práci zvolila osvětlovací těleso, pro které hledala svou inspiraci v tvarosloví skleněných korálů. Od původního zvětšování, tedy naddimenzování broušených fazet a jimi zdobených tvarů, přešla naopak k hledání tvaru svítidla, které bude vystavěno z drobných perel vytvářejících formu rastru – struktury, tvořící hmotu a objem finálního tělesa – lustru. Použitou technologii foukaných perel dodnes uchovávanou již jen v Poniklě, posunula o několik dimenzí dále a nenechala se omezit dosud známými limity použitelnosti těchto výrobků – polotovarů při výrobě drobných filigránských vánočních ozdob. Výrazným prvkem je i charakteristické vnitřní stříbření, které vlastně popírá jednu ze základních funkcí skla a tou je transparentnost.

Jedním z běžných přístupů v designérské praxi je přenesení známých tvarů či materiálu z jednoho oboru do druhého. Předmět tím získá jiný charakter a kontext, který najednou působí objektivně. Jen si vzpomeňme, jak na nás působil před mnoha lety titan, nebo karbon zpracovaný do karbonových vláken a látek používaných do nedávna pouze v letectví.

Někdy paradoxně nemusíme čekat na novinku z oblasti vědy! V mnoha případech se jen stačí podívat do historie a posoudit z dnešního pohledu jakými křivolakými uličkami šel vývoj v tom či onom oboru a který z nich skončil ve slepé uličce. Často tehdejší slepá ulička v sobě chová bránu do dalšího života, jen je k tomu zapotřebí časový odstup a schopnost věc analyzovat a aplikovat v novém kontextu.

Podobným způsobem může zapůsobit i návrh ambientního osvětlovacího tělesa s nepřímým osvětlením, u kterého Tereza přiznává několik inspiračních zdrojů a které již v historii zarezovaly. Těmi jsou dobře známé holandské bronzové lustry s centrální zrcadlovou koulí, od které se odráželo světlo svící, které studentka nahradila vertikálním nasvětlením bodovými LED zdroji horní poloviny zavěšené vystříbřené koule. Tímto způsobem docílila efektu nepřímého nasvětlení stropu. Dalším odkazem na historii je inspirace z oblastí mořských národů které od první poloviny 20. století vytváří vedle jiných korálových artefaktů i prostorově a kompozičně náročná svítidla složená z malých lasturek velikostí, ne nepodobných skleněným perlím použitým v této práci. Poslední inspirací byla jemnost struktury zachovaná v původní velikosti foukaných perel, tak jak se používaly od 19. století, kdy byly ještě používány především na bižuterii a dnes výlučně pro tvorbu montovaných vánočních ozdob.

Světlo si neklade za cíl stát se hlavním osvětlovacím tělesem v dané místnosti, ale svým charakterem a velikostí se nestane přehlíženým objektem. Svítidlo sází na netradiční aplikaci foukaných perel a v kombinaci s objemným na huti foukaným prvkem koule. Z mého pohledu dobře zvolené potlačení pendy lakované černě dává jasně vyznít samotnému kapkovému tvaru svítidla, které je doplněno nenápadnými kovovými výtlačky v v niklové úpravě. Jeho předností je odlišné působení z blízka a delší vzdálenosti podobně jako u šperku. Zatímco z dále vnímáme základní tvar a třpyt, z blízka se nám otevírá pohled na drobné ornamenty složené z malých skleněných perlí a vytvářejících pocit zpracovaného filigránu.

Jestli jsem se dosud zmiňoval především o samotném produktu, potažmo kolekci navržených svítidel, nemění pozornost si zaslouží samotné portfolio a v něm kvalitně zpracovaný oddíl věnující se historii sklářské výroby u nás, od historických kořenů, až po současnost. Vedle kvalitního grafického zpracování, obrazových příloh mapujících jak zmíněnou část věnující se historii, tak oddíl mapující vznik této práce.

Pohled na práci Terezy Drobné může vytvářet v neinformovaném pozorovateli jistou kontroverzi, zda takový opulentní a do jisté míry dekadentní přístup již není za hranou. To že tento přístup není pro každého, potažmo není pro každý prostor je také pochopitelné, ale neodiskutovatelné je, že máme před sebou lustr, který má svůj moderní osobitý charakter a přitom mnoha prvky odkazující na historii.

Za technickou stránku věci bych závěrem zmínil né zcela vhodné odstínění bodových světel nasvětlujících horní část vystříbřené skleněné koule, které při vyšší adjustáži nepříjemně oslňuje. Je to ale drobnost, která v tomto oboru provází každý prototyp při jeho vzniku a je předmětem dalších pokusů a hledání vhodných světelných zdrojů a zastínění..

Za celkový systematický přístup a kvalitní výstup praktické, tak teoretické části diplomové práce navrhuji hodnotit práci písmenem A, tedy výborně.

Vedoucí diplomové práce

MgA. Jan Jaroš

